

Schelpen ruilen zonder huilen

BOB ENTROP

Het is naar mijn mening een gezond streven dat verzamelaars op velerlei manieren trachten hun collecties zo veel mogelijk uit te breiden.

Dat dit niet in een verzamelwoede mag gaan ontaarden, waarbij de verzamelaar kost wat het kost het begeerde object wil bemachtigen, spreekt vanzelf.

Enkele methoden voor het vergroten van een schelpencollectie zijn b.v. in de eerste plaats het zelf verzamelen in eigen land of in het buitenland tijdens vacaties. Daarnaast bestaat de mogelijkheid van het aankopen van bepaalde soorten of collecties bij handelaren of biologische instituten.

Bovendien is het mogelijk om door ruilen met andere verzamelaars de eigen collectie te verrijken.

Zowel het aankopen als het ruilen zijn de aangewezen wegen wanneer het gaat om mollusken van tropische stranden.

Immers niet ieder zal het gegund zijn om persoonlijk tropische kusten te bezoeken om daar zijn speurtochten te ondernemen.

Bij het lezen van de titel van dit artikel zult U mogelijk het oude gezegde „als er twee ruilen, moet er een huilen” in gedachte hebben gekregen.

Dit spreekwoord ken ik zeer goed en heb de waarheid ervan persoonlijk reeds meerdere keren ervaren. Daarbij was ik dan de huilende partij, ook al kwamen de bekende waterlanders er niet aan te pas.

Enkele keren heb ik onaangename ervaringen opgedaan bij het ruilen van schelpen met verzamelaars in verre landen. Dit zou een reden kunnen zijn om buitenlandse verzamelaars eerder te waarschuwen, dan hen juist aan te sporen om met landse verzamelaars een ruilactie op touw te zetten.

Toch wil ik het laatste juist wel doen, omdat ik naast onaangename ervaringen ook heel prettige heb. En deze laatsten hebben de eerstgenoemden gelukkig overtroffen.

Menende dat vele verzamelaars nog zelden met buitenlandse malacologen in contact hebben gestaan, dacht ik dat het nuttig zou kunnen zijn het hoe en het waarom van het ruilen eens nader onder de loupe te nemen.

Het in prettige sfeer ruilen met andere malacologen heeft betere kans van slagen indien beide partijen zich aan bepaalde regels van het spel houden.

Maar hierover straks meer, want allereerst dringt zich de vraag op: met wie ga ik ruilen? Waar haal ik geschikte adressen vandaan?

Hier volgen enkele suggesties:

Familieleden of kennissen in het buitenland.

Zijn deze zelf schelpenverzamelaar, dan ligt de zaak al erg eenvoudig, vooral als zij nog aan de kust wonen ook. Is dit niet het geval dan kunt U hen verzoeken tijdens hun vacaties aan zee eens aan U te willen denken. Verzamelen zij zelf niet, vraag hen dan eens voor U in hun kennissenkring te willen informeren of iemand misschien een schelpenverzamelaar kent. Heeft u eenmaal zijn of haar adres, dan kunt U eenvoudig de correspondentie beginnen.

Natuur Historische Musea-afdeling Mollusca.

Meent U niet dat musea erg geïnteresseerd zijn in ruilacties.

Meestal bezit een museum van naam reeds uitgebreide schelpencollecties en heeft men hoogstens interesse voor grote zeldzaamheden of faunistische collecties van een of ander heel speciaal gebied, dat in hun collecties nog slecht vertegenwoordigd is.

Bovendien missen de conservators doorgaans de tijd om ruilcollecties voor U samen te stellen. Mogelijk kan men U wel inlichten omtrent plaatselijke of landelijke „Shellclubs”. Heeft U eenmaal enkele adressen van secretariaten dan kunt U met deze nader in contact treden en Uw voorstellen doen, welke tot mogelijke ruilactiviteiten kunnen leiden.

Ook kunt U tegelijkertijd bij musea informeren naar adressen van bonafide handelaren. Sommige handelaren zijn ook wel in ruil geïnteresseerd en geven prijslijsten uit van leverbare soorten.

Het malacologische adresboek.

Zo zouden we de „Directory of Conchologists of the World” willen noemen. Dit adresboek, dat ongeveer 4000 adressen van personen en instituten omvat, die zich met de studie of het verzamelen van schelpen bezighouden, wordt uitgegeven door de bekende schelpenhandelaar John Q. Burch, 4206 Halldale Avenue, Los Angeles 62, California U.S.A. De prijs bedraagt \$2,65. In Hollands geld ongeveer f 10,—. Misschien vindt U het wat prijzig, maar waar haalt U voor minder geld zoveel malacologische adressen vandaan?

In deze lijst treft U natuurlijk ook alle adressen van leden van malacologische clubs aan, hetgeen U weer heel wat informatieve brieven aan musea e.d. bespaart. Volgens Burch is in 1964 weer een nieuwe editie verschenen.

De eerste correspondentie met Uw buitenlandse relatie

In Uw eerste brief zult U er goed aan te doen aan Uw toekomstige ruilrelatie iets te vertellen over Uw malacologische bezigheden, hoe lang U reeds verzamelt, hoe U tot verzamelen bent gekomen, dat U lid bent van stichting Biologia Maritima, of U zich in bepaalde richtingen specialiseert enz. enz. Hierdoor krijgt Uw ruilpartner enigszins een beeld van U en Uw hobby.

Daarnaast moet U in Uw brief duidelijk en zakelijk uiteenzetten wat U bij een eventuele ruil hebt aan te bieden en wat U graag in ruil terug zou willen ontvangen.

Indien het door U aan te bieden ruilmateriaal nog niet zo erg omvangrijk is, zoudt U een gedetailleerde lijst kunnen bijvoegen met de namen, vindplaatsen en desgewenst de afmetingen van uw ruilobjecten. Hierbij kunt U ook aangeven de zeldzaamheid alsmede de aantallen die U kunt aanbieden. Dit laatste kan van belang zijn wanneer uw relatie zijn vrienden tot meeruilen wil activeren.

In het eerste schrijven informeert U natuurlijk ook of Uw partner bereid is om te ruilen en welk materiaal hij voor ruil beschikbaar heeft.

U kunt hem ook verzoeken zijn speciale wensen kenbaar te maken.

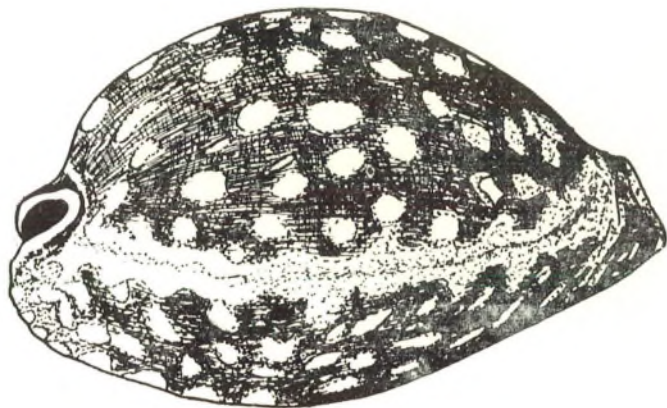
Hij zal U dan zeker terugschrijven of hij b.v. in een bepaalde schelpenfamilie belang stelt. B.v. Pectinidae, Muricidae, Conidae, Cypraeidae enz.

Er zijn verzamelaars die zich slechts in één familie specialiseren. Zij bezitten vaak getypte verlanglijsten, die zij U prompt toesturen, in de hoop dat U hen weer aan enkele gezochte exemplaren zult kunnen helpen.

Heel vaak is het voor beginners niet eenvoudig om met dergelijke verzamelaars tot een effectieve ruilactie te komen. Zulke specialisten hebben vaak hoge noten op hun zang, bezitten de meest algemeen voorkomende soorten reeds in hun verzameling en zijn slechts gelukkig te maken met bijzondere stukken.

Mocht Uw relatie zelf niet over ruilmateriaal beschikken, vraag hem dan Uw brief te willen doorgeven aan een van zijn vrienden, die wel met U in contact zou willen treden. Zo behoeft het contact met het betreffende land toch niet verbroken te worden.

Bij het ruilen van zeldzame soorten kan het bezit van de onlangs verschenen Van

Het ruilen met verzamelaars, die in een bepaalde familie gespecialiseerd zijn (b.v. de Cypraeidae) is niet eenvoudig. De gewone soorten bezitten zij meestal reeds en zoeken naar zeldzaamheden zoals de hier afgebeelde *Cypraea leucodon* Broderip, die in Zuid-Afrika voorkomt. Hij wordt 7½ cm groot en staat in de Standard Catalog of Shells genoteerd voor \$ 1500,—!!

Nostrand's Standard Catalog of Shells goede diensten bewijzen. Deze catalogus vermeldt de prijzen van honderden tropische schelpensoorten uit de families Muricidae, Conidae, Cypraeidae, Haliothidae, Trochidae en Strombidae.

Met deze belangrijke lijst kunnen we ons over de ruilwaarde van vele soorten oriënteren, hetgeen een ongelijkwaardige ruil kan voorkomen.

Zijn Nederlandse schelpensoorten in het buitenland in trek?

Men vraagt zich wel eens af of onze Nederlandse soorten wel in de belangstelling liggen van buitenlandse verzamelaars, die zo gewend zijn aan kleurrijke en vaak grote soorten tropische schelpen. Zijn onze soorten daarmee in vergelijking niet enorm kleurloos en daardoor weinig aantrekkelijk?

Of een collectie Nederlandse mollusca ruilwaarde heeft tegenover tropische schelpen, hangt eigenlijk geheel af van het karakter van de collectie van de buitenlandse partner. Is ook hij ingesteld op louter kleurrijke schelpen, met veel glans en fascinerende patronen, dan valt ons inlandse materiaal daarbij in het niet en zal hij liever geen Nederlandse soorten ontvangen, maar U verzoeken voor zijn zending ook weer tropische soorten terug te willen zenden. Stelt hij het echter op prijs om zo veel mogelijk soorten schelpen te verzamelen met het doel een inzicht te krijgen in de fauna's van andere landen, of om een overzicht te krijgen hoe de soorten van een bepaalde familie wereldwijd verspreid zijn, dan zal hij zeker Nederlandse soorten aan zijn collecties willen toevoegen.

Persoonlijk verzond ik wel collecties naar Japan, waarover de verzamelaars aldaar erg tevreden waren. Opvallend was b.v. dat Japanse verzamelaars erg ingenomen waren met de vormvariateiten van onze Wulk—*Buccinum undatum*.

Onder onze Nederlandse verzamelaars hebben vooral de zeldzame soorten natuurlijk nog wel ruilwaarde en vooral ook die soorten welke niet vaak aan het strand te vinden zijn, maar die door vissers worden meegebracht.

Maar ook de allergeeueste soorten zijn nog wel bij sommige verzamelaars gewild, vooral als de exemplaren iets bijzonders hebben. B.v. extra grote exemplaren, afwijkende vormen, misvormingen, herstelde exemplaren, groeireeksen, linksgevoonden exemplaren van soorten die normaal rechtsgewonden zijn, zeer fraaie exemplaren met prachtige opperhuid, zeldzame kleur e.d.

Aan welke eisen moet ruilmateriaal voldoen?

We moeten van de spelregel uitgaan, dat wanneer we prima materiaal terug willen ontvangen, we ook zelf het beste sturen wat we bezitten.

Eerst dan kan een ruil prettig verlopen, herhaald worden en beide partijen tevreden stellen.

Aan de volgende voorwaarden moet een ruilcollectie voldoen:

1. Het materiaal moet mooi gaaf zijn. Bij de buikpotigen betekent dat: gave mondrand, geen afgebroken top en liefst voorzien van het operculum, waarmee het dier zijn slakkenhuis afsloot.
2. Afgerold, uitgebleekt en dof materiaal — vooral bij tropische soorten — is volkomen ongeschikt.
3. Zend van elke soort indien mogelijk 2 of meer exemplaren. Laat de exemplaren verschillend in kleur of vorm zijn, zodat de verzamelaar een indruk kan krijgen van de variabiliteit binnen de soort.

4. Bij tweekleppigen zenden we naast een doublet, dat door een intacte slotband gesloten gehouden wordt, ook een los doublet, zodat het slot en de verdere binnenzijde bestudeerd kunnen worden.
5. Voeg indien mogelijk ook enkele juveniele exemplaren bij. Sommige verzamelaars prefereren ook de bijbehorende eierkapsels.
6. Stuur vooral volwassen exemplaren, die de specifieke vorm, kleur en sculptuur dragen.
7. Elke soort dient voorzien te zijn van een uitvoerig vindplaatsetiket, waarop vermeld moeten worden: Familiennaam, Genusnaam, Speciesnaam, Vindplaats, datum en eventuele verdere gegevens over zeldzaamheid, levend verzameld, fossiel e.d. Een verzamelaar die zijn collectie op wetenschappelijke manier heeft ingericht zal een goed ingevuld vindplaatsetiket zeker op hoge prijs stellen. Uit de reeds eerder genoemde Standard Catalog of Shells blijkt duidelijk hoe de waarde van een schelp soms wel tot minder dan de helft daalt, wanneer een exacte vindplaatsopgave ontbreekt.

Op welke basis wordt geruild?

Dit is misschien wel het moeilijkste punt. Hoe weet men dat de beide ruilcollecties gelijk te waarden zijn? Dat is niet eenvoudig. Men kan natuurlijk angstvallig zoveel mogelijk de prijzen uit de catalogus aanhouden, maar bedenk dat in deze catalogus slechts een aantal families genoteerd staan en dus de waarde van vele schelpen niet exact bepaald kan worden.

Toch behoeft het niet zo te zijn dat wanneer er twee ruilen er één moet huilen. Wanneer ik persoonlijk met het buitenland ruil stel ik de betreffende partner voor om een collectie Nederlandse schelpen te sturen van ongeveer 100 soorten met in totaal ongeveer 200—250 exemplaren. Hierbij zitten algemeen voorkomende soorten, maar ook de meer zeldzame soorten.

Ik verzoek om terugzending van een dito collectie. Het is dan wel een zekere kwestie van vertrouwen, maar op deze manier is het vaak goed gegaan.

Ik wil niet zeggen dat ik nooit eens een onaangename ruilactie heb beleefd.

Zeker. Van een verzamelaar uit Afrika heb ik nog steeds een 40 tal Cypraeasoorten te goed. In Australië blijft een dame mij nog een 80 tal soorten schuldig. Laat deze keerzijde van de ruilmedaille voor U echter geen reden zijn om maar nooit te ruilen, want daartegenover staan vele prettige ruilrelaties in het buitenland.

Ontmoet U Uw ruilpartner persoonlijk dan kan op de zelfde manier geruild worden. Ook door „loven en bieden” kunnen de partijen wel tot elkaar komen.

Beschouwt U de ruilactie echter nooit beëindigd zolang een van de partners niet tevreden is.

Ruilt U liever niet dan dat een van beiden ontevreden achterblijft.

Verpakking en verzending naar het buitenland

Wanneer U er op rekent dat Uw pakket door vele handen moet gaan, die er niet zachtzinnig mee omspringen, kunt U dienovereenkomstig de schelpen verpakken. We kunnen ons ergeren aan de wijze waarop de PTT met postzakken smijt, er iets aan veranderen is blijkbaar onmogelijk.

Aangezien goed verpakken van schelpen een kunst op zichzelf is — we zouden in

de leer moeten gaan bij de Japanners — menen we in het kort te moeten mededelen hoe wij — doorgaans met succes — de verpakking ter hand nemen.

We nemen aan dat op Uw tafel een aanzienlijke collectie uitgezocht materiaal uitgesteld ligt.

Dit wordt ter wille van de overzichtelijkheid gerangschikt in buikpotigen, twee-kleppigen enz.

Vervolgens gaan we een lijst samenstellen, die de zending zal begeleiden.

Deze kan b.v. als volgt ingedeeld worden en in duplo geschreven of getypt.

Eén lijst vergezelt de zending, één houden we er zelf, om later precies te weten welke soorten we reeds gestuurd hebben.

GASTROPODA

No.	Latijnse naam + auteur	Familienaam	Vindplaats	Datum	Aantal ex.
1	<i>Mya truncata</i> L.	Myidae	Scheveningen Beach	14-2-1961	2

Zijn alle soorten genoteerd, dan maken we kleine papiertjes (b.v. 3 x 4 cm) waarop de nummers geschreven worden overeenkomstig de lijst. Elk nummer wordt bij de betreffende schelp gelegd.

Aan de hand van dit nummer kan onze ruilrelatie op de lijst weer de juiste benaming, vindplaats enz. vinden en zijn vindplaatsetiketten schrijven.

Deze methode is te prefereren boven de manier om bij elke schelp een volledig ingevuld etiket te voegen, omdat dit toch weer door de verzamelaar overgeschreven moet worden op zijn eigen vindplaatsetiketten.

Vervolgens gaan we de schelen in zacht papier (sinaasappelwikkels b.v.) en watten verpakken. Het is aan te raden eerst nog de zware en stevige soorten te scheiden van de zeer breekbare.

Elke schelp wordt luchtig en veerkrachtig ingepakt. In kleine doosjes, die later weer in één of meer grote dozen verpakt worden, wordt nu een aantal schelpen gelegd.

De zware exemplaren worden wat steviger in papier gewikkeld, zodat ze elkaar onderling niet kunnen beschadigen.

Heel kleine en zeer tere soorten worden eerst in buisjes of doosjes met watten verpakt. Lege luciferdoosjes zijn hier voor zeer bruikbaar.

U begrijpt al dat een voorraad van allerlei verpakkingsdoosjes erg belangrijk is. Alle verpakkingsdoosjes worden tot een compact geheel bijeengevoegd en in een grotere doos (flink stevig carton) ondergebracht.

Elke doos goed dichtplakken met plakband.

Tenslotte zoeken we een zeer stevige cartonnen doos uit, die zo groot moet zijn dat rond de doos met de vele schelpen nog een flinke laag houtwol gestopt kan worden.

Om het geheel een stevig stuk pakkpapier, stevig paktouw en buiten op in duidelijk leesbaar schrift de naam en het adres van de geadresseerde.

Linksonder komt de afzender.

Boven de naam van de geadresseerde komt te staan: NO VALUE — SHELLS FOR SCIENTIFIC RESEARCH. Dit is van belang voor de ontvanger van het pakket, omdat hem dan geen invoerrechten berekend zullen worden.

In een van de dozen hebben we natuurlijk de paklijst ingesloten, alsmede een vriendelijk briefje voor de geadresseerde.

Van te voren heeft U op het postkantoor inlichtingen ingewonnen over de posttarieven naar het betreffende land alsmede over de noodzakelijke douaneverklaringen.

Het kennen van de posttarieven is belangrijk, omdat U dan precies kunt uitmaken tot hoeveel kilo U kunt gaan bij een bepaald posttarief.

Voor het zelfde tarief kunt U soms nog enkele schelpen aan Uw pakket toevoegen, of door het veranderen van de verpakkingwijze juist binnen een lager tarief blijven.

De verzending zal doorgaans per zeepost geschieden, omdat het luchttarief nogal kostbaar is en het eigenlijk niets uitmaakt of de zending eerst over enkele weken aankomt.

Erg hoffelijk is het om Uw relatie — maar dan per luchtpost — even op de hoogte te brengen dat het pakket voor hem onderweg is.

Ik geloof dat wanneer U volgens deze regels Uw ruilacties opzet, dit bij Uw ruilpartner veel waardering zal oogsten en dat dit er ook toe zal kunnen bijdragen dat U zult ruilen zonder huilen.

Stel Uw ruilcollectie met zorg samen en kies exemplaren met gave mondrand, stekels en top. Let op frisheid van kleur en sculptuur. Goed materiaal sturen is meestal ook goed materiaal ontvangen.